

ENEZ KALKINMA STRATEJİLERİ

2018

Keşan Ticaret ve Sanayi Odası
Enez Kalkınma Öncelikleri
Sunumu

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1 : Mevcut Durum Analizi

Bölüm 2 : Tarım

Bölüm 3 : Turizm

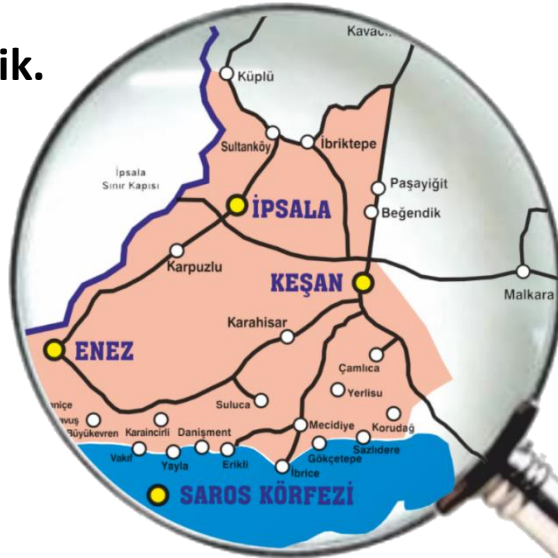
Bölüm 4 : Ticaret

Bölüm 5 : Değerlendirme

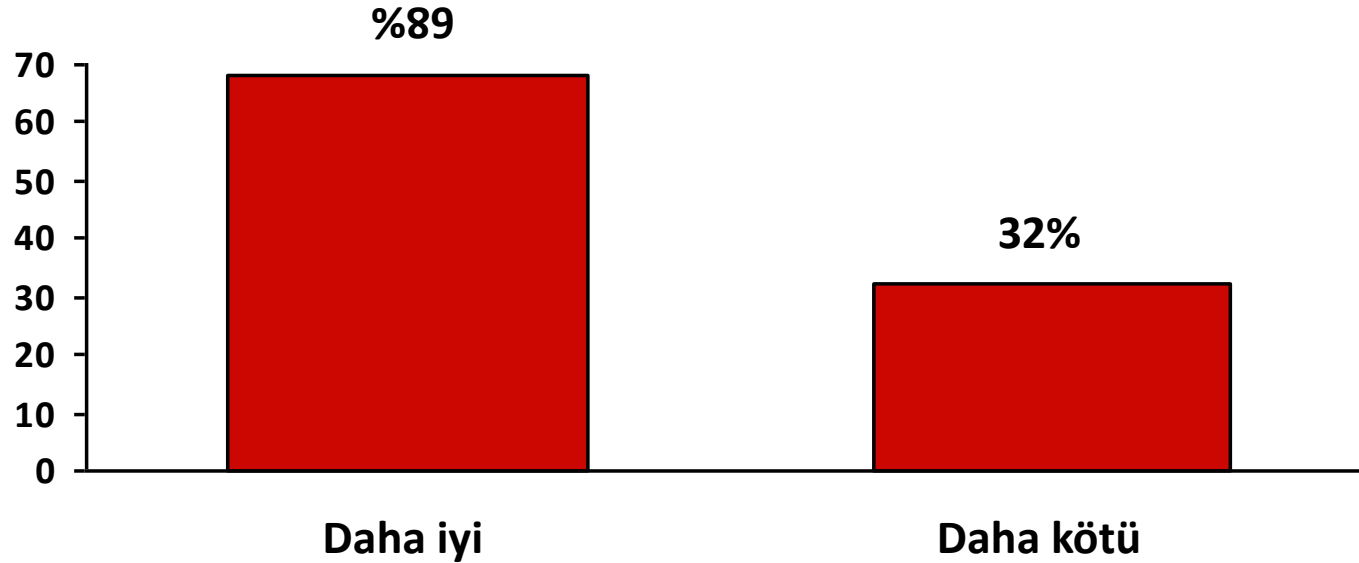
BÖLÜM 1: MEVCUT DURUM ANALİZİ

Keşan, Enez, İpsala ve Saros Körfezi'ni hep birlikte değerlendiriyoruz.
Tüm bölgeye “Hamzadere”
diyerek bölgeyi bütünleştirdik.

Hamzadere Bölgesi eskiden nasıl bir yerdi? Bugün, dün olduğundan daha mı iyi, daha mı kötü?

- İlçeniz bugün eskiden bulunduğu
durumdan daha mı iyi daha mı kötü?

2017 TEPAV Çalıştayı 600 Kişilik Anket Sonucu

Enez, Odamızın hizmet alanı içinde olan, sadece turizm anlamında değil birçok konuda en çok gurur duyduğumuz bölgelerimizden biridir.

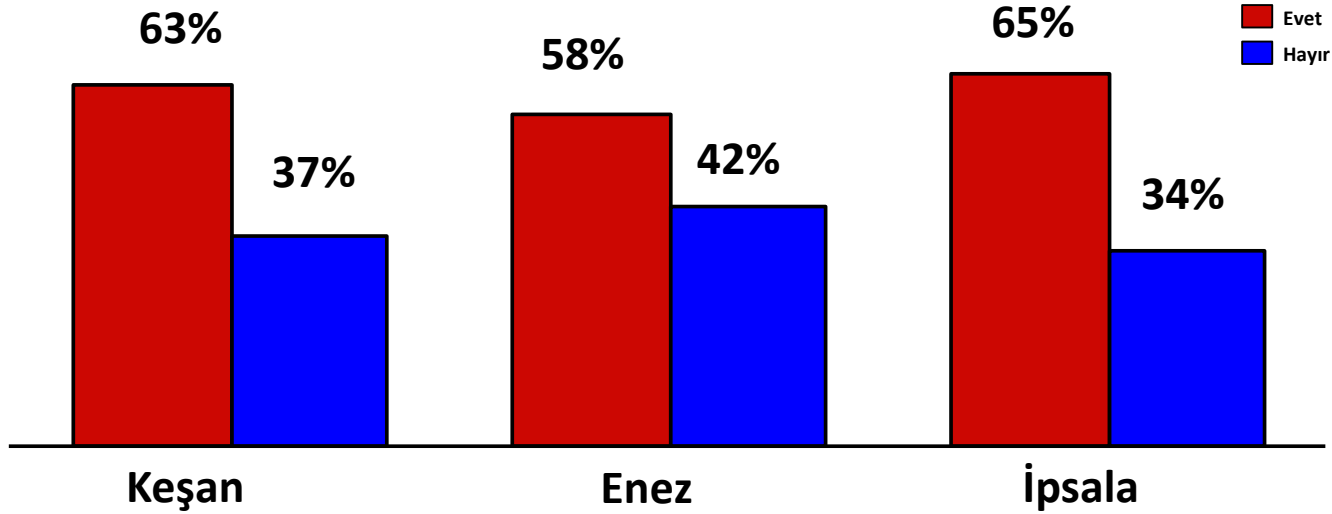

**KEŞAN TİCARET VE SANAYİ ODASI'NIN
ENEZ'DE 130 FAAL ÜYESİ BULUNUYOR**

Keşan ve İpsala halkı yaşadığı yerden memnun iken
**Enezliler yaşam koşullarından daha az mutlu
görünüyor.**

- Burada yaşamayı bir başkasına tavsiye eder misiniz?

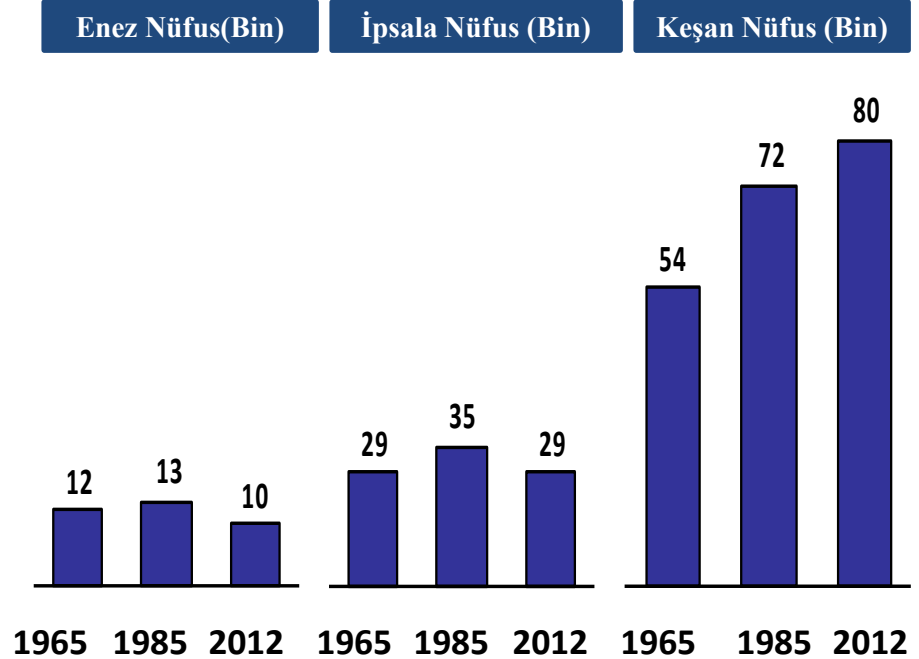

2017 TEPAV Çalıştayı 600 Kişilik Anket Sonucu

Keşan büyüyor ama bölge küçülüyor.

- Özellikle 1980’den itibaren Türkiye genelinde hızlı nüfus artış eğilimleri gözleniyorken bölgemizin bu gelişmede geride kaldığı görülüyor.
- Türkiye nüfusunun 1965’ten itibaren %141’lik bir artış gösterdiğini gözlemliyoruz.

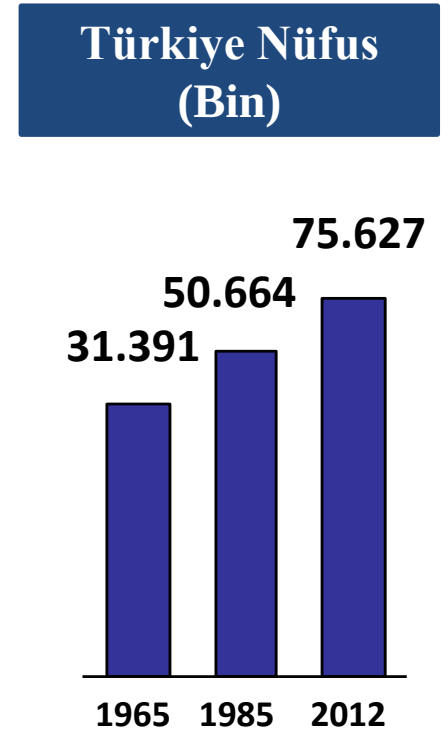
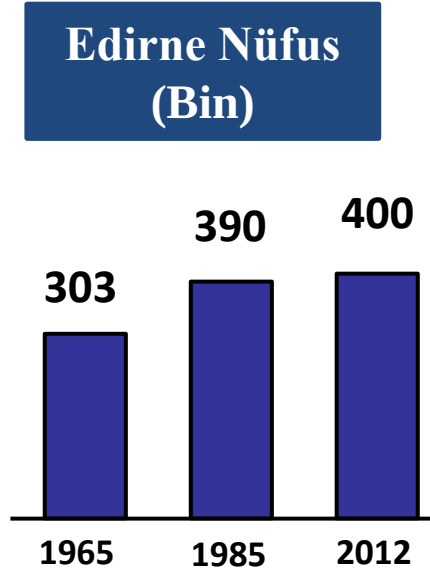
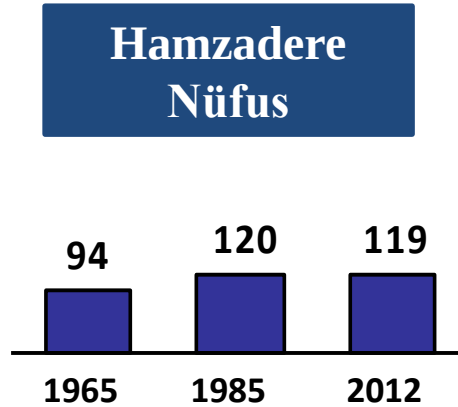

ENEZ’İN ŞİMDİKİ
TAHMİNİ NÜFUSU
11 BİN

- Edirne ili için ise bu artış %32 civarında seyrediyor. Keşan ilçesi tek başına değerlendirildiğinde %48'lik artışla Edirne il genelindeki nüfus genişlemesini yakalamış görünüyor.
- Hamzadere'yi oluşturan diğer iki ilçe Enez ve İpsala için ise durum daha farklı: İpsala ilçesi yaklaşık 50 senenin sonunda nüfusta hiçbir değişiklik yaşamayarak 29 bin civarında kalıyor. Enez'de ise 1965'lerde 12 bin civarı olan nüfus, 2012'de 10 binlere kadar düşüyor.
- Enez'in şuandaki nüfusu 11 Bin olarak tahmin ediliyor

Bölge eğitim olanakları açısından Türkiye’den daha iyi olmasına rağmen, akıl göçü nedeniyle nitelikli istihdamda öne çıkamıyor.

15 yaş üstü nüfusun
eğitim düzeylerine göre dağılımı (2012)

Bilinmeyen

Her hangi bir okul mezunu olmayan

İlkokul mezunu

İlköğretim mezunu

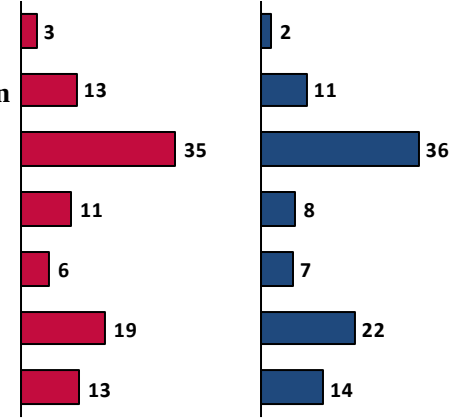
Ortaokul veya dengi okul mezunu

Lise veya dengi okul mezunu

Üniversite ve üstü mezunu

Türkiye

Hamzadere

Bölgemizde Yükseköğrenim gören üniversite ve üstü mezunları ile lise ve dengi okullardan mezun dağılımı Türkiye’nin oldukça üzerindedir.

**Enez'e sadece kum, deniz ve güneş olarak değil
bir bütün olarak bakmalıyız.**

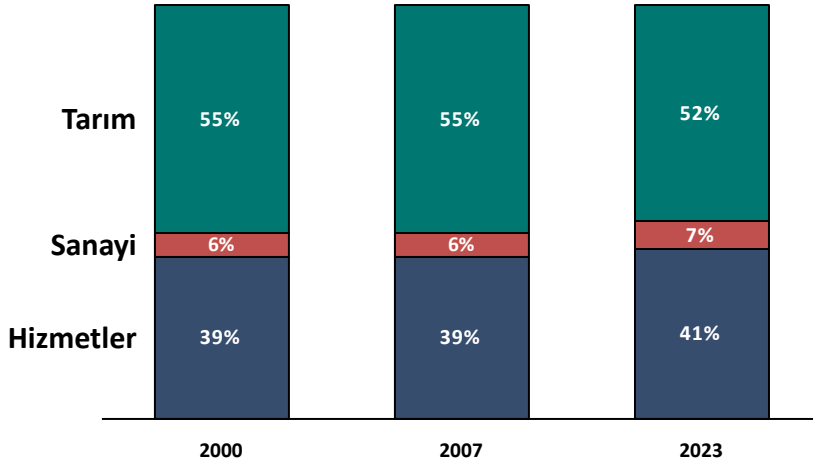
Enez'i tüm değerlerinin en üst düzeyde karşılık gördüğü bir bölge olarak hayal ediyoruz.

BÖLÜM 2: TARIM

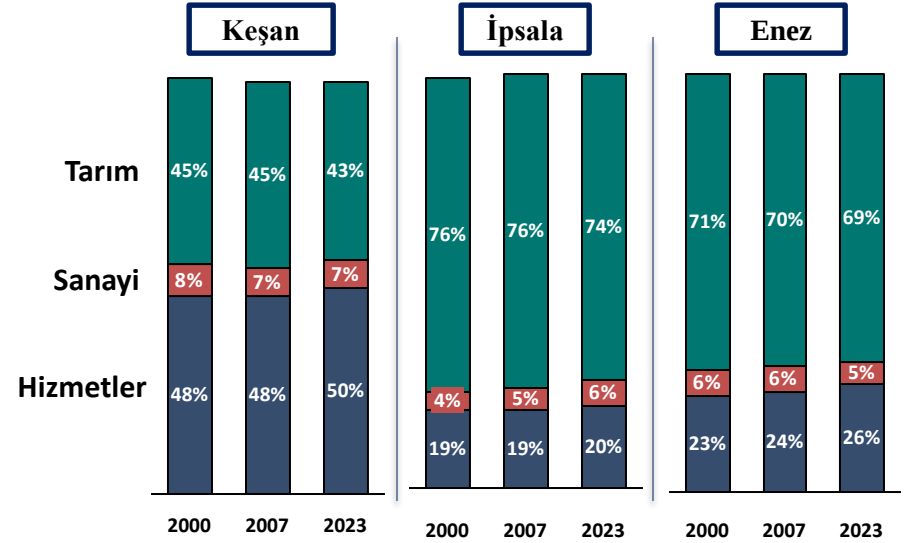

Enez için bir ekonomik dönüşüm öngörülmesi

Hamzadere Bölgesi İstihdamın Sektörel Dağılım Oranları

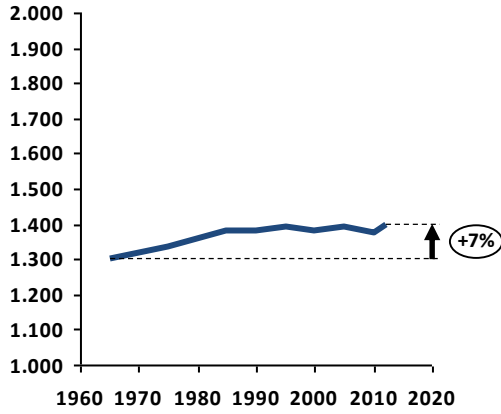
Keşan-İpsala-Enez İstihdamın Sektörel Dağılım Oranları

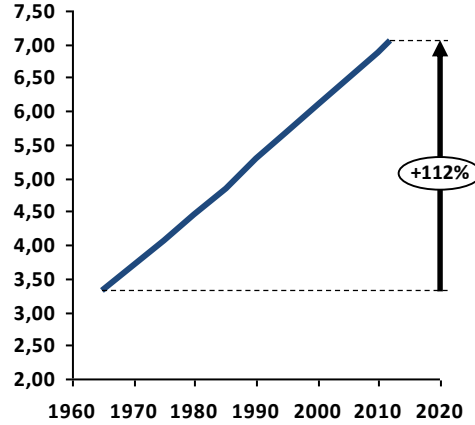
**Ayrı ayrı ilçe planlarına bakıldığında
tarımın payı bütün ilçelerde aynı seviyede azalıyor.**

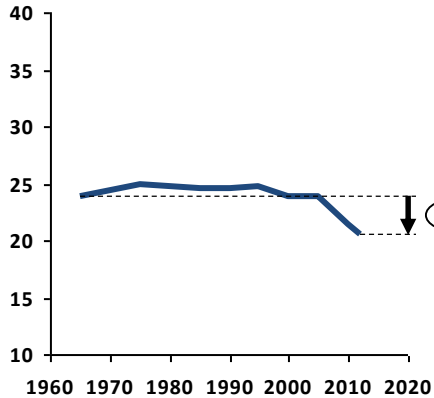
**Dünya Ekilebilir Alan
(milyon hektar) 1960-2012**

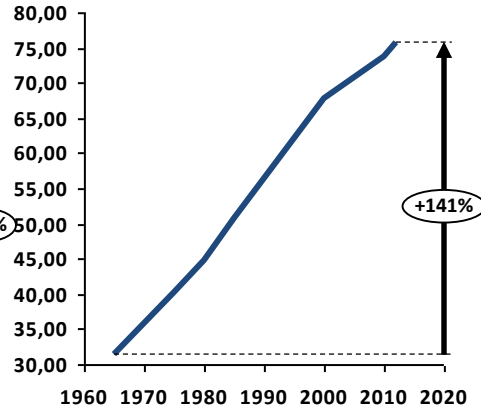
**Dünya Nüfusu
(milyar kişi) 1960-2012**

**Türkiye Ekilebilir Alan
(milyon hektar) 1960-2012**

**Türkiye Nüfusu
(milyon kişi) 1960-2012**

**Türkiye’de ve
dünyada nüfus
sürekli artıyor.
Ekilebilir alan ise
dünyada
değişmezken,
Türkiye’de azalıyor.**

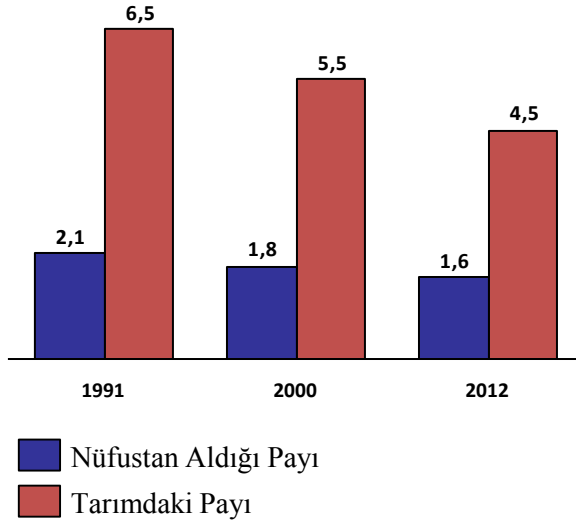

Kaynak: FAO

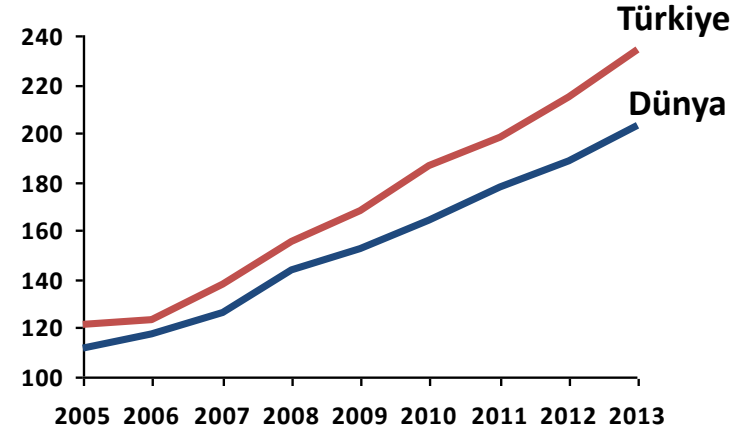

Alternatif ürünlerimiz için çalışmalarımızı sadece çiftçilerimize bırakmamalıyız.

Hamzadere Nüfus ve Tarımının Ülke Genelindeki Payı

Türkiye’de ve dünyada Gıda Fiyatları Endeksi (2004-2014)

Azalan ekilebilir tarım arazileri ve artan nüfus sonucu, dünyada ve ülkemizde gıda fiyatları yükseliyor.

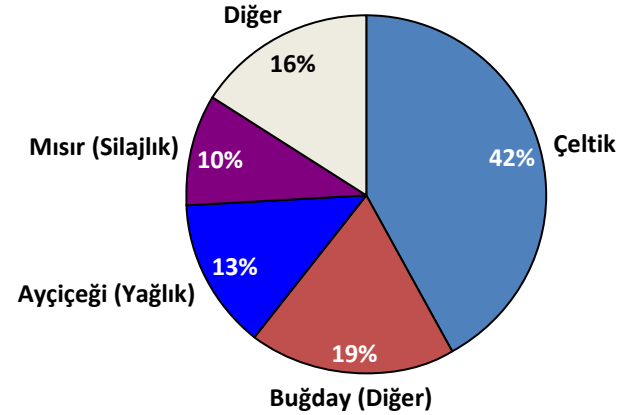

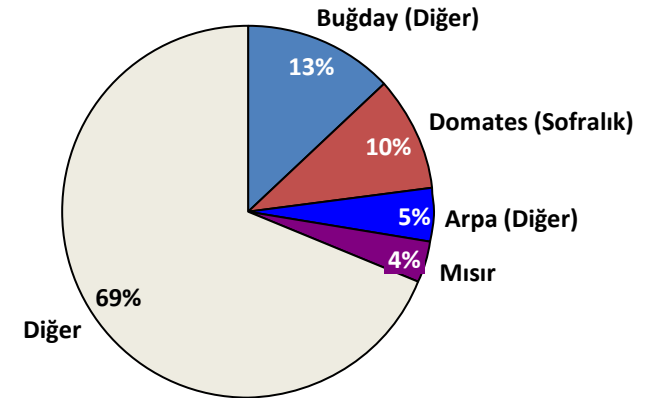
Bölgede bitkisel üretimden elde edilen gelir, belli ürünlerde yoğunlaşmakta.

- Ancak bölgedeki tarımsal üretim değerinin %84'ünün 4 üründen elde ediliyor olması, bölgede tarım sektörünün, bu ürünlerin talebinde yaşanabilecek olası krizlerden kötü etkilenebileceğinin göstergesidir.
- Türkiye genelinde ilk 4 ürünün payı ise sadece %31'dir.
- Ayrıca sofralık domates gibi katma değeri tahıl ürünlerine göre daha fazla olan bir ürünün, Türkiye tarımsal üretim deseninde öne çıkması son derece anlamlıdır.
- Bu nedenle bölgedeki tarımsal ürün çeşitliliğinin artırılması ve alternatif ürünlerin payının geliştirilmesi önemlidir.

Hamzadere'nin Bitkisel Üretim Deseni

Türkiye'nin Bitkisel Üretim Deseni

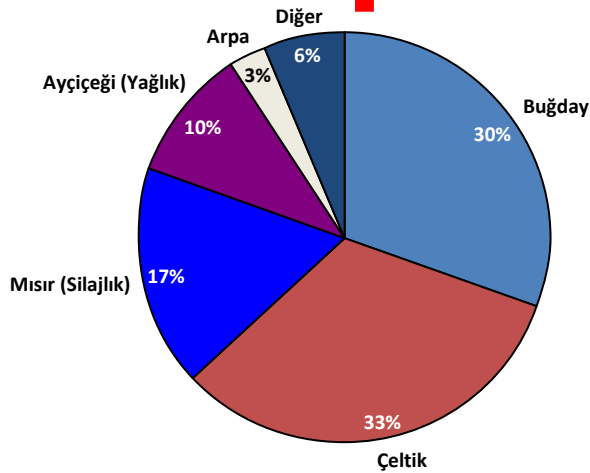

Mevcut durumla mı devam edeceğiz? Yeni ürünler mi deneyeceğiz?

Enez'in tarım sektöründeki gelişmelere ayak uydurması gerekiyor.

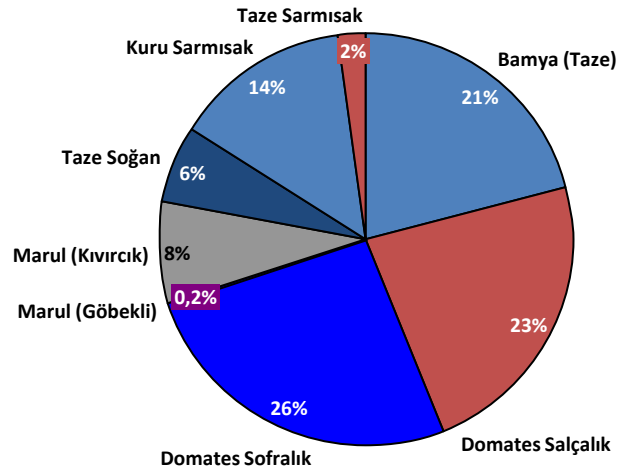
Mevcut ürünlerle
devam edersek

Olası ciro: 152.858.146 TL

Kaynak: TÜİK, Bitkisel Üretim İstatistikleri, 2014 Yılı TEPAV Hesaplamaları

Hamzadere'de halihazırda üretilen
ürünlerin payını artırırsak

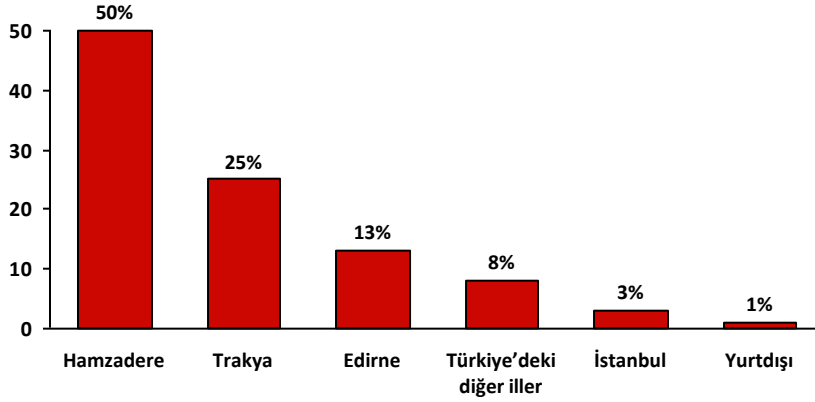
Olası ek ciro: 770.356.285 TL

Kaynak: TÜİK, Bitkisel Üretim İstatistikleri, 2014 Yılı TEPAV Hesaplamaları

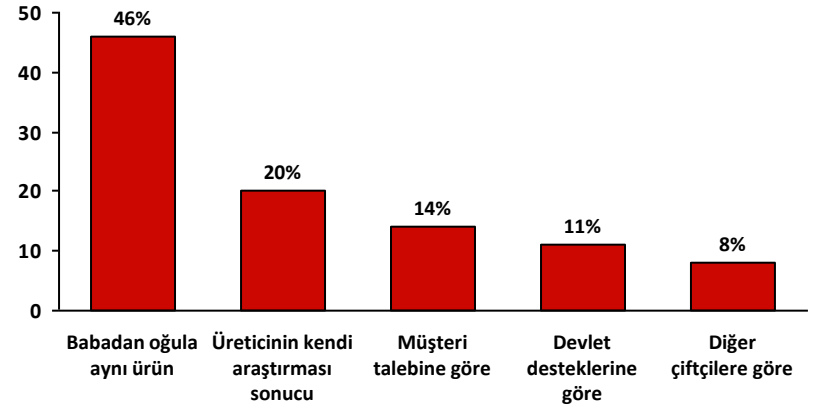

Hamzadere için sürdürülebilir tarım stratejilerinin geliştirilmesi gerekiyor

Tarım satışınızı ağırlıklı olarak nereye yapıyorsunuz?

İlçenizde hangi ürünün üretileceğine nasıl karar veriyorsunuz?

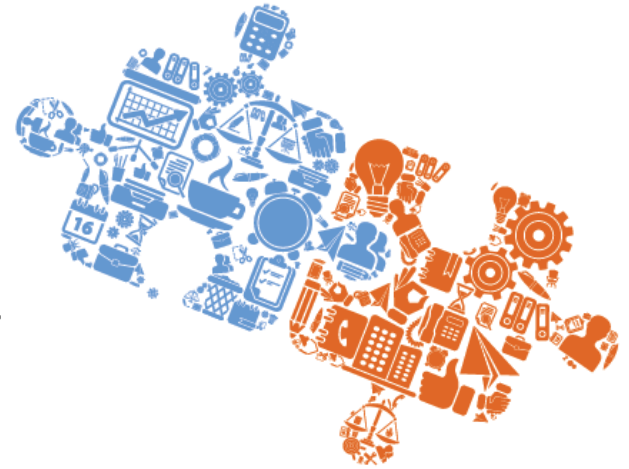

Bölge tarım sektöründe uzak pazarlara ulaşamıyor ve geleneksel yöntemler kullanıyor.

Tarımda gerekli gelişme sağlanırken pazarlama yapısı da geliştirilmelidir.

- Hamzadere Barajı'nın tamamlanmasından sonra sulanabilir tarım arazilerinin genişleyecek olması değerlendirilmesi gereken önemli bir fırsattır.
  - Ayrıca bölgedeki tarımsal ürünlerin uzak pazarlara satışları sınırlı kalmaktadır.
  - Bu doğrultuda Hamzadere'de tarım-ticaret çarkını döndürmek için gerekli tarım politikasının temel hedefleri;
- ☐ katma değerin arttırılması,
  - ☐ tarımsal altyapı imkanlarının geliştirilmesi,
  - ☐ işbirliğinin yaygınlaştırılması,
  - ☐ satış ve pazarlama imkanlarının geliştirilmesi olmalıdır
-

**Bölgeye kurulacak olan “Gıda İhtisas OSB”
ile Keşan, İpsala ve Enez’in tarım yapısında
büyük değişimler yaşanacak.**

Bu değişime hazırlanmamız gerekiyor.

Enez b6lgemizdeki mevcut iř kollarına ilave olarak balık yetiştiriciliği faaliyetlerini geliştirmeliyiz.

Tarımda planlı verimli ve kaliteli üretimi belirli bir standarda oturtmak niyetindeyseniz, çözümün kooperatifleşmekte olduğunu bilmemiz gerekiyor.

S.S Bereketli Eller Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi

Erdek Ticaret Odası Başkanı Özlem SARI'nın da üyesi bulunduğu, bölgedeki kadınların el emeği göz nuru üretimlerini yurt içi pazarına taşıma, yardımlaşma, dayanışma ve kefalet suretiyle bir araya getirilmesinden oluşan kooperatif başarılı girişimlere imza atmaktadır.

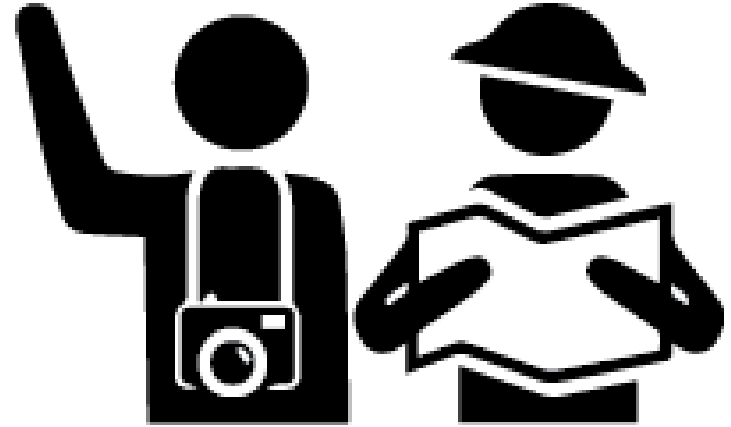

BÖLÜM 3: TURİZM

Enez için sürdürülebilir turizm strateji programı geliştirilmeli

- 2014 yılı dünya turizm verilerine bakıldığında turizm, giderek canlanan önemli bir sektör olarak göze çarpıyor.
- Dünyada gayri safi milli hasılanın %9'unu turizm sektörü oluşturuyor. Aynı zamanda 11 işten 1'i de turizm sektöründe bulunuyor.
- 1950 yılında dünyada turist sayısı 25 milyon iken 2013 yılında 1 milyar 87 milyona yükselmiştir.
- 2030 için yapılan turist tahmini ise yaklaşık 1.8 milyar civarındadır.

Enez'in turizmde belirli bir seviyeye varması için kendine has değerlerine odaklanması gerekmektedir.

- Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın verilerine göre Bölge'ye gelen her bir turist, ortalama sadece 1,26 gün konaklamaktadır. (G n birlik i sorunu)
- Ortalama kalıř süresi ülkemiz genelinde 2,85'tir.
- Enez'in bu seviyelere ulařabilmesi için yakın çevresindeki il ve ilçelerde bulunmayan turizm potansiyelleri deđerlendirmelidir.
- Bu konuda yurt içi ve yurt dışındaki gelişmiş benzer bölgeler rol model olarak alınabilir.

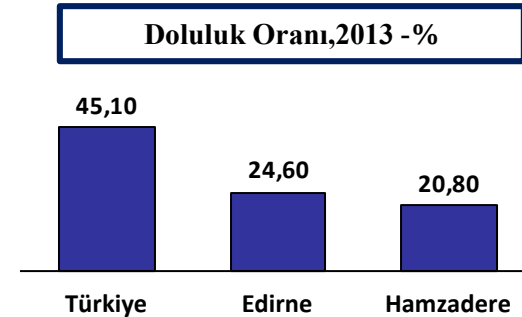
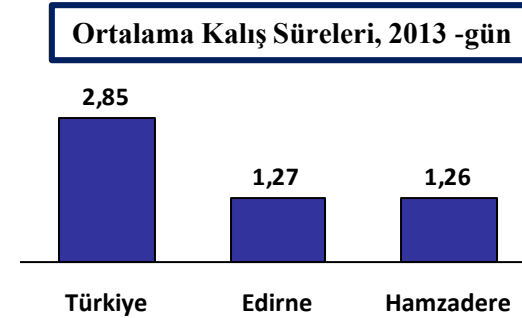
Enez'in yakın çevresinde pek bulunmayan, kendine has fırsatları değerlendirilmeli.

- Enez'in sahip olduğu kıyı alanlarındaki parkurlarda su altı ve su üstü sportif faaliyetlere son derece elverişlidir.
- Bu turizm potansiyeli, Enez'in bölge turizmdeki rekabetçi gücünü arttırarak, Enez'i çevre il ve ilçelerin bir adım önüne geçirebilir.

Mevcut tesislerin , nitelik ve kaliteleri arttırılmalı

- Kültür ve Turizm Bakanlığı verileri kullanılarak yapılan hesaplamalarda Hamzadere'deki turizm işletme belgeli ve belediye belgeli konaklama tesislerine 2013 yılında doluluk oranı %20,8 olarak hesaplanmıştır. Bu değer Edirne genelinde %24,6, ülke genelinde ise %45,1'dir. 2018 yaz sezonunda bu oran %49 olarak gerçekleşmiştir.
- Söz konusu değerlerin Hamzadere'de düşük olması aynı niteliklerde yeni konaklama tesislerinin yapılmasından ziyade mevcut tesislerin nitelik ve kalitelerinin arttırılmasına duyulan ihtiyacı ortaya koymaktadır.

Konaklama olanaklarını geliştirmek zorundayız.

- Enez sahili planlı bir řekilde geliřmeye devam ediyor ama konaklama konusunda oldukça yetersiz.
- Restoranlardan, Cafelere, eğlence mekanlarından, sosyal tesislere kadar doldurulması gereken birçok boşluk göze çarpıyor.

Enez, Trakya Bölge Planı'ndan faydalanmalıdır.

- Enez ve Keşan'ı da içine alan Güney Trakya Turizm Koridoru sayesinde, Enez için yeni bir turizm strateji geliştirilmeli.
- Enez'in bu başarılı turistik bölgelerden biri olmaması için önünde hiçbir engel yok.
- 1/25 Binlik Planların tamamlanmasıyla destekleme ve teşvik kapsamı belirlenip bölgeye yatırımları çekmeliyiz

Turizm potansiyelini arttırmak için yurt içi ve yurt dışındaki benzer ölçekteki gelişmiş bölgeler rol model olarak alınabilir

- **Kavala Belediyesi** tarafından düzenlenen Filippi festivali Yunanistan'ın en önemli festivallerinden biri olarak kabul edilmektedir.
- **Aveiro**, şehir turizmde gelişmeyi gece hayatı ve doğa turizmi ile de başarmış durumdadır. Aveiro Üniversitesi de şehrin canlı bir kültürel merkez olmasında önemli bir rol oynuyor.
- **Filiates**, Tripadvisor standartlarında turist çekim merkezine sahip olmasa da kendisini bölgesel turizm merkezine dönüştürmüş durumdadır.
- Sakin Şehir (Cittaslow) hareketi, **Seferihisar**'ın turizm sektörünü çok ciddi biçimde geliştirmiş durumdadır.

Enez, sosyal medya sitelerinden görüldüğü kadarıyla, turistlerin ilgisini çekmekte başarısız.

yazlıkılar için ideal yerlerden birisi. denizine rağmen gidip de kaçılması yerlerden birisi.

f t ^ v

sivrisineklerin bol bol bol olduğu camur deryası

f t ^ v

(bkz: enezli robinson)

f t ^ v

raid in ustune konacak kadar vahsi olan sivrisineklerin anavatanı
rivayete göre kimyasal ve biyolojik silahlardan sonra enez belediyesi bu sene rusyadan uranyum
almış

Enez sahip olduğu tarihi ve kültürel değerlerini koruyup geliştirerek görünür kılmalıdır.

Turizm sezonu uzatacak projelerin hayata geçirilmesi konusunda ortak fikirler üretmeli ve bunların uygulanmasını sağlamalıyız.

- Trakya'nın Kuş Cenneti Gala Gölü sezonu 12 aya çıkarmada ilk öncelik olabilir.
- İstanbul'a yakınlığı, ulaşım kolaylığı ve ziyaretçilerinin her geçen gün arttığı 6 Bin hektarlık bir park bölgesi.
- Türkiye'nin 2. Büyük kuş cenneti olarak nitelendirilen alanda ziyaretçiler doğa sporlarını kurallara uygun olarak, doğal hayatı bozmadan yapabilir
- Yürüyüş, bisiklet kullanma, manzara seyretmek, doğa fotoğrafçılığı, kuş gözlemciliği, piknik gibi aktiviteler açısından da oldukça müsait.

Enez başta olmak üzere; Hamzadere’de turizm çarkını döndürmek için gerekli turizm politikasının temel hedefleri bölgeye özgü değerler olan;

- Güney Trakya Turizm Koridoru’nun değerlendirilmesi,
  - Egnatya Yolu’nun canlandırılması,
  - Enez’in sakin şehir kapsamında değerlendirilmesi
- şeklinde belirlemektedir.

Egnatya Yolu, Romalılar tarafından inşa edilmiştir ve yaklaşık 1.120 kilometredir. İtalya yarım adasından başlayarak İstanbul’a kadar uzanmaktadır.

BÖLÜM 4: TİCARET

Bölgenin bugünkü ekonomik etkileşim alanı, 1982'deki Devlet Planlama Teşkilatı çalışmasının sonuçlarına benziyor.

Üçüncü Kademe Merkezler
ve Etki Alanları

Yeşil noktalar tarımsal ekonomik alanları, mavi noktalar ise kentsel ekonomik alanları temsil ediyor. Hamzadere Bölgesi, Türkiye'de üç ilçeden meydana gelen az sayıdaki ekonomik alandan birisi.

İdari sınırlarla ekonomik sınırlar arasındaki «İŞLEVSEL UYUŞMAZLIK»

Dördüncü Kademe Merkezler ve Etki Alanları

- Hamzadere; ikinci etkileşim alanında Malkara, Hayrabolu, Şarköy, Murat ve Tekirdağ İl Merkezi ile birlikte bulunuyor.
- Bu durum idari sınırlarla ekonomik sınırlar arasındaki işlevsel uyumsuzluğu gösteriyor.

**Enez turizmini ve ekonomisini güçlendirmek istiyorsak,
öncelikle Enez-Keşan karayolu genişletme çalışmalarının
tamamlanması gerekmektedir.**

Bölgemiz birlikte iş yapma kültürü ve kurumsallaşma konusunda zayıf.

Bölge, Antik Trakya'daki merkezi konumunu kaybetmiş durumda, bunu yeniden kazanmak ise bizim elimizde

Enez'de ve bölge genelinde büyümenin olmazsa olmazı «GİRİŞİMCİLİK»

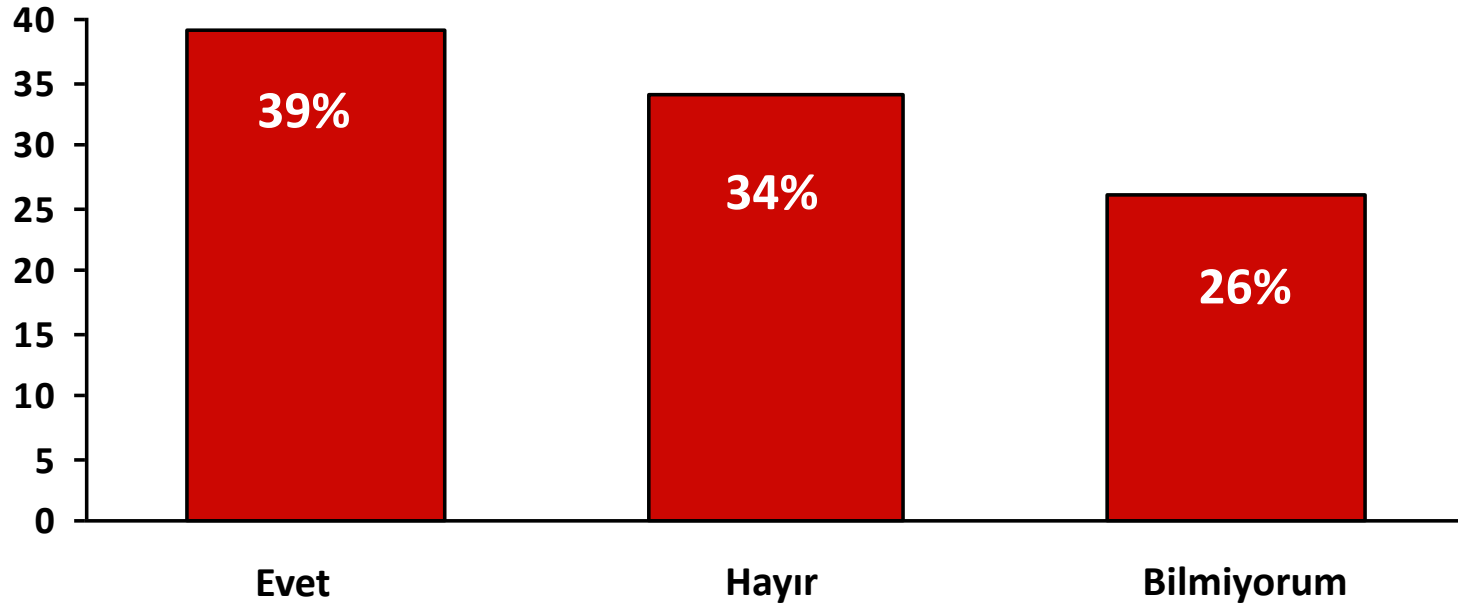

Bölge girişimcilik potansiyelini yeterince kullanmıyor ve olası fırsatlar karşısında umutsuz

*Yaşadığınız yerde iş kurmak için
fırsatlar olacağına inanıyor musunuz?*

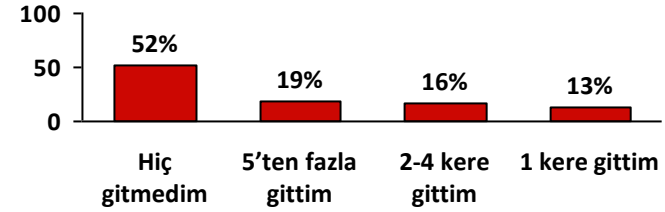
2017 TEPAV Çalıştayı 600 Kişilik Anket Sonucu

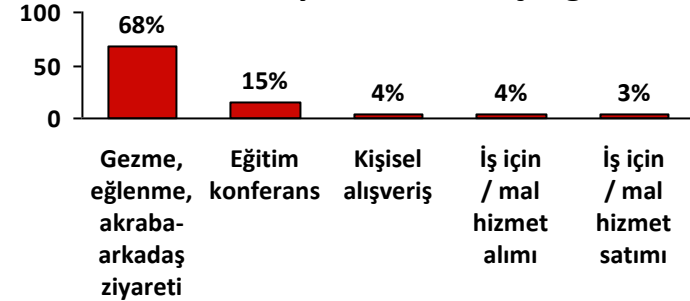
**Bölge olarak;
sınırdan olmanın
avantajını
ticaret ilişkilerinde
gösteremiyoruz.**

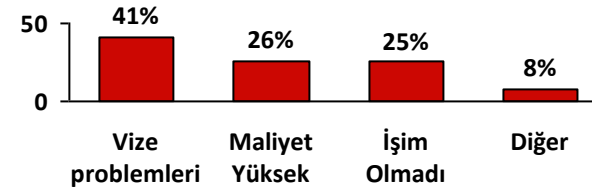
- Yurtdışına son bir sene içinde (Kasım 2013'ten beri) ne sıklıkla gittiniz?

- Gittiyseniz ne amaçla gittiniz?

-Gitmediyseniz neden gitmediniz?

Kıyı köylerimizin turizme ve ekonomiye katkılarını arttırmalıyız.

B.Evren

Vakıf

Karaincirli

Sultaniçe

Gülçavuş

Yöresel ürünlerimizi değerlendirmeliyiz.

Yatırımcılarımızı bölgeye çekmek için projeler hazırlamalıyız.

**Enez'in ve bölgenin
daha da güzel yarınlara kavuşması için
gereken her konuda el ele vermek
gerektiğine inanıyoruz.**

BÖLÜM 5: DEĞERLENDİRME

TEŞEKKÜRLER

KAYNAKLAR

TEPAV Raporu
DPT Kaynakları
Kültür ve Turizm Bakanlığı
TÜİK, Bitkisel Üretim İstatistikleri
TÜİK, Nüfus İstatistikleri
FAO
(Food and Agriculture Organization of the United Nations)

16 Aralık 2018
(Enez)

